

Cosmin STOICA

Vasile CIOMOȘ

**MANAGEMENTUL
GESTIONĂRII FONDURILOR
STRUCTURALE ȘI DE
COEZIUNE**



Copyright © 2010, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

Editurii Pro Universitaria

Nici o parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

STOICA, COSMIN

Managementul gestionării fondurilor structurale și de
coeziune / Cosmin Stoica, Vasile Ciomoș. – București : Pro
Universitaria, 2010

Bibliogr.

ISBN 978-973-129-501-5

I. Ciomoș, Vasile

Capitolul 1

IMPLICAȚII ALE INTEGRĂRII ECONOMICE EUROPENE ASUPRA ECONOMIEI NAȚIONALE

- 1.1. Aspecte generale privind vulnerabilitățile ramurilor economice
- 1.2. Schimbări de mentalitate economică și administrativă prin adoptarea politicii comerciale comune

1.1. Aspecte generale privind vulnerabilitățile ramurilor economice

Contextul actual al crizelor structurale extinse și contagierea multor economii determină abordarea acestei probleme în fiecare context economic și în fiecare prelegere de natură economică.

Desigur în abordarea fiecărei probleme negative se începe cu cauza. Criza economica trebuie abordată mai întâi teoretic - conceptual, trebuie mai întâi să conștientizezi latura crizei, expertizată și nuanțată științific.

Abordarea teoretică a crizei cuprinde fundamente și teorii care descriu și prognozează apariția, extinderea și eliminarea crizei. Dar dacă în teorie criza poate fi eliminată prin metode științifice, în practică criza poate fi doar corectată, pot fi rezolvate doar anumite aspecte grave.

Din câte cunoaștem nu prea exista un antidot al malignității sau benignității crizei economice.

Din motivul enunțat mai sus, trebuie analizate și aspectele ce coboară în realitatea crizei, realitate care nu poate fi în totalitate descrisă în teorie.

Din analiza evoluției istorice a crizelor se descoperă aspecte similare ale simptomatologiei crizei dar trebuie studiate și forme mutante determinate poate chiar de evoluția și dinamica economiei. Formele mutante ale crizelor sunt surprinzătoare, nu le poți găsi rezolvarea decât în abordarea științifică, doar după ce a trecut fenomenul. Trebuie să te apropii cu mijloace modeste de studiu și analiză și asupra acestor aspecte.

Bineînțeles că și în domeniul gestionării fondurilor structurale trebuie analizat și cazul României în această criză. Considerăm că nicio criză nu seamănă cu alta iar abordarea și aplicarea unor măsuri de succes în alte perioade de criză poate să aibă efecte negative. Rezolvarea crizelor se face prin conștientizarea unui comportament decent în lupta cu limitele economiei.

Fondurile structurale și de coeziune nu pot rezolva toate problemele economiei dar pot contribui la ameliorarea vulnerabilităților.

„Prin dezvoltare economică se înțelege îmbunătățirea sistematică, de durată și la nivel de masă, a condițiilor materiale de viață, adică a condițiilor din sfera consumului: hrana, îmbrăcămintea, locuința, dotarea locuinței, mijloacele de transport, comunicațiile, accesul la diverse servicii etc. o abordare comună de acest tip se dovedește adecvată, pentru că exprimă corect așteptările oamenilor, în calitate de consumatori, din partea economiei”.¹ Conform definiției fostului vicepremier polonez, această abordare simplă a dezvoltării economice este fundamentată, pentru că indiferent de performanțele statistice ale indicatorilor economici, dezvoltarea economică a unei țări este utopică fără satisfacerea condițiilor de viață decentă. Pentru România, la fel ca și pentru Polonia, membre a Uniunii Europene, dezvoltarea economică este imperios necesară.

Pentru recuperarea anilor pierduți într-un sistem care a gândit altfel economia, libertatea și dezvoltarea, și pentru afirmarea în Uniunea Europeană, a unei națiuni sănătoase, prospere, educate, libere și demne, integrarea europeană a României trebuie privită din interior spre exterior, prin eforturi interne care să contribuie la dezvoltarea economică, pentru a participa performant și competitiv pe piața concurențială a Uniunii Europene extinse.

Bunăstarea economică este o parte a bunăstării umane. Ea se poate aprecia ca bunăstare a individului sau familiei și ca bunăstare a grupurilor sau colectivă. Bunăstarea economică reflectă starea condițiilor naturale, de capital și de cultură care asigură integritatea vieții biologice, satisfacerea trebuințelor materiale, sociale și spirituale, ce permit manifestarea permanentă și în ascensiune a personalității umane. Sărăcia reflectă lipsa materială și monetar – financiară, situată sub un prag considerat minim de existență decentă a omului.²

¹ Balcerowicz Leszek, Libertate și dezvoltare, Ed. Compania, 2001, pag. 36.

² Ciucur Dumitru, coordonator, Economie, Ed. Economică, 2001, pag. 713 – 715.

Conform principiilor integrării economice, „creșterea gradului de integrare va conduce la creșterea PIB la nivel comunitar și a veniturilor pe cap de locuitor în fiecare din statele membre. Elementul catalizator în acest caz îl reprezintă creșterea concurenței între firme tot mai eficiente, care acționează pe o piață tot mai extinsă”.³

Politica de integrare a României în Uniunea Europeană constituie o necesitate durabilă, care presupune o serie de exigențe economice, sociale, politice, culturale, pentru îndeplinirea cărora trebuie să acționeze concertat întreaga populație.⁴

Adoptarea acquis-ului comunitar impune și funcționarea efectivă a instituțiilor și performanța economiei naționale. Potrivit lui Daniel Dăianu, reformele cerute de aderarea la Uniunea Europeană sunt mai dificile și mai complexe decât crearea unei economii de piață și a unei democrații liberale.

Adoptarea acquis-ului comunitar a presupus nu doar adoptarea reglementărilor și normelor europene ci și funcționarea efectivă a instituțiilor autohtone, ca precondiție pentru performanța economică și socială. Astfel, politica economică elaborată și aplicată de instituțiile statului, în limitele de competență ale fiecăreia, trebuie să se axeze pe problemele reale. Soarta industriei naționale depinde de modul în care sectoarele interne se integrează în sistemele industriale europene, în acest sens instituțiile statului, prin instrumentele de politică economică trebuie să ajute la dezvoltarea unui mediu de afaceri favorabil dezvoltării investițiilor în industrie.

În economia de piață, problema principală de remodelare a industriei este în sarcina directă a companiilor de profil, dar statul trebuie să asigure cadrul legal și instituțional pentru dezvoltarea unui mediu de afaceri concurențial sănătos. Firmele producătoare trebuie să-și

³ Drăgan Gabriela, România și managementul instrumentelor structurale, IER, 2004, pag. 7.

⁴ Ciucur Dumitru, coordonator, Economie, Ed. Economică, 2001, pag. 699.

modernizeze tehnologiile și liniile de fabricație, pentru realizarea unor produse comparabile calitativ cu cele de pe piața europeană.

Integrarea comerțului național în cel european și mondial impune ca oferta de produse, atât pentru piața internă cât și cele destinate pieței externe, să fie în concordanță cu noile exigențe calitative ale produselor pe piața mondială.

O politică esențială pentru dezvoltarea politicii industriale a unei țări este politica comercială, de asemenea politica de dezvoltare regională perfuzează cu bani europeni domeniile vulnerabile pentru eliminarea disparităților de dezvoltare și creșterea competitivității economice.

Politica comercială a constituit unul din instrumentele de bază prin care politica industrială și-a atins obiectivele pentru dezvoltarea preferențială a unor anumite ramuri industriale, pentru protecția produselor indigene față de concurența străină și promovarea produselor pe piețe externe.

În afară de avantajele comerciale și financiare pe care le implică adoptarea politicii comerciale comune de către România, în domeniul producției industriale intervin și costuri.

Astfel, reducerea protecției vamale afectează producția acelor mărfuri industriale care lipsite de apărarea taxelor vamale la importul produselor străine concurente, devin necompetitive pe piața internă, în primul rând.

În România, în ultimii ani, populația a migrat de la oraș în zona rurală, sau din zona rurală în străinătate, dar este posibil ca această situație să se inverseze sau, prin crearea unor ferme specializate să crească numărul populației active specializate, în zonele rurale. Aceste situații de surplus de forță de muncă în zona rurală nu poate crea dezechilibre majore, deoarece o mare parte a populației tinere din aceste zone preferă să muncească în străinătate.

În multe locuri din țară, agricultura este la limita de subzistență: productivitatea este foarte scăzută, competitivitatea produselor este modestă, iar produsele se vând la prețuri foarte mici. Printre cauzele stării precare a agriculturii se află fărâmițarea excesivă a terenurilor, dotarea

tehnică primitivă a fermelor și gospodăriilor, concurența producătorilor străini și sprijinul modest al statului.⁵

Un aspect negativ cu care se confruntă agricultura românească îl constituie necultivarea terenurilor, dobândite după anii 1990 prin restituirea dreptului de proprietate. Cauzele sunt slaba atractivitate a producției generată de slabele performanțe financiare ce se pot obține ca urmare a cultivării pământului, prețurile de desfacere mici în raport cu costurile conduc la pierderi mari și profituri ne semnificative, lipsa mașinilor și utilajelor pentru exploatarea suprafețelor agricole, lipsa cunoștințelor în domeniu sau lipsa de interes.

Afirmarea identității sătești presupune nu doar respectul față de valori și tradiție ci și promovarea avantajelor economiei rurale pentru asigurarea bunăstării.

Planul Național de Dezvoltare Rurală, sesizează disfuncționalități ale dezvoltării rurale și prezintă soluții finanțabile. Dar aceste abordări prezintă direcții generale, au adresabilitate statistică și financiară. Satul românesc dispune ușor cu finanțări sau fără ele. Desigur că problemele satului românesc, având în vedere ființialitatea lui, sunt mai mult de natură sociologică și ontologică. Și problemele ontologice nu sunt întotdeauna rezolvabile prin economie.

Dar pe baza principiului bunei guvernări prin analiza concertată și concentrată a instituțiilor academice, a mediului de afaceri și a Guvernului se poate explora și se poate exploata resursa rurală. Trebuie să conștientizăm că satul românesc reprezintă esența poporului român, de asemenea în condiții de criză economică satul este cel mai puțin afectat pentru că economia naturală nu poate fi contagiată atât de grav.

Astfel, pentru a avea un trai decent țăranul trebuie să cumpere bunuri și servicii. Pentru a avea cu ce să cumpere trebuie să vândă din producția propriei gospodării. Desigur există multe strategii și documente cu aplicabilitate doar în limitele biroului sau laboratorului și de regulă strategiile și-au dovedit doar utilitatea teoretică.

⁵ Daniel Dăianu, *Pariul României*, Ed. Compania, 2004, pag. 197.

Conștientizând aspectele pozitive și negative ale strategiilor și documentelor strategice cu incidență în zona rurală, cunoscând realitatea satului românesc, s-ar impune inițierea unei analize și evaluări a avantajelor naturale, economice și culturale ale satului românesc prin identificarea și promovarea lor comercială.

În acest sens, considerăm că trebuie urmărite, în principal, următoarele aspecte:

1. Dezvoltarea investițională în mediul rural, în sectorul agricol, agroalimentar și non-agricol:

➤ conturarea modestă a unui mediu de afaceri și a unui climat investițional în mediul rural (ex: în zona Sud-Vest Oltenia, acesta e inexistent);

➤ dezvoltarea fermelor și activităților de furnizare și prelucrare a materiei prime agro-alimentare (ex: cereale, carne, lapte);

➤ dezvoltarea întreprinderilor în industria produselor de panificație, legume, fructe, carne și lapte;

➤ dezvoltarea investițiilor în sectorul non-agricol (ex: artizanat, ceramică, lemn);

➤ necesitatea revitalizării fondului silvic și a livezilor de pomi fructiferi, având în vedere balanța potențial/pierderi.

2. Implicații post-aderare în comerțul exterior cu produse agricole și agro-alimentare:

➤ implicațiile negative ale adoptării politicii comerciale și tarifului vamal comun;

➤ concurența puternică a produselor agricole și agro-alimentare din țările membre;

➤ pierderea unor avantaje determinate de eliminarea taxelor vamale;

➤ modificări ale standardelor și exigențelor privind libera circulație a mărfurilor (standarde de calitate și desfacere a mărfurilor);

➤ încurajarea comerțului cu produse naturale autohtone tradiționale, față de produsele de pe piața externă de o calitate inferioară produselor

românești (ex: încurajarea cultivării de pomi fructiferi – mere, pere, prune, caise, vișini, legume și a produselor din acestea);

➤ valorificarea avantajului comparativ în apicultură și desfacerea produselor apicole pe piețele țărilor membre;

➤ valorificarea avantajului comparativ privind calitățile organoleptice superioare ale produselor vegetale, prin încurajarea producției agricole ecologice și crearea unor puncte de desfacere care să corespundă noilor standarde;

➤ valorificarea avantajului comparativ în domeniul piscicol;

3. Implicații post-aderare privind structura populației în zona rurală:

➤ populația îmbătrânită și practicarea unei agriculturi de subzistență;

➤ preponderența economiei naturale în detrimentul economiei de schimb;

➤ lipsa specialiștilor, determinată de situația financiară precară din mediul rural;

➤ problema migrației excesive a populației apte de muncă;

➤ fragmentarea excesivă a proprietății și lipsa oportunităților de asociere;

➤ încurajarea înființării de asociații de producători în funcție de zone, tipuri de activități și produse.

4. Posibilități de dezvoltare a infrastructurii în spațiul rural, turismului și agro-turismului:

➤ sublinierea conexiunii dintre starea infrastructurii fizice și potențialul economic și de afaceri;

➤ dezvoltarea infrastructurii în mediul rural (drumuri, poduri, canalizare, alimentare cu apă, sisteme de irigații, îndiguiri etc.);

➤ încurajarea dezvoltării infrastructurii turistice și agro-turistice, a fermelor care să deservească pensiunile agro-turistice.